

ЮРИДИЧНИЙ ДОКУМЕНТ ЯК НОСІЙ ПРАВОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Шакало Л. С.

студентка

*Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

Науковий керівник: Горбалінський В. В.

кандидат юридичних наук,

*доцент кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

На сьогодні документи являються документальними носіями інформації, зокрема, вони залишаються цінним ресурсом функціонування системи публічного управління. Інформаційні дані, котрі у них знаходяться, забезпечують дієвість прийняття та реалізації управлінських рішень, формування необхідних для суспільства правових відносин. Для України, яка активно впроваджує оновлені технології передавання та зберігання інформації, питання формування ідеальної системи нормативного забезпечення документообігу має край актуальне значення.

На сьогодні система нормативно-правової регламентації документообігу є розгалуженою і включає як законодавчі акти України у сфері інформації та документації, так і підзаконні.

Дослідженням питання поняття «документ», спостереженням навколо функціонування українського діловодства та діловодства в цілому вивчали, зокрема, такі науковці, як: Г.Г. Воробйова, А.С. Токарська, І.М. Кочан, М.А. Комарова, Ю.Н. Столярова, А.В. Корж, А.В. Красницька та ін. Особливо значний внесок у вивчення та розроблення загально документознавчих питань досліджували: Н.М. Кушнарєнко займалась дослідженням документознавства, С.Г. Кулєшов вивчав розробку структури документознавства, М.С. Слободяник досліджував документологію тощо.

Як зазначається в «Оксфордському словнику», то «документ» – це текст або зображення, яке має інформаційне значення. В перекладі з латинської мови «документ» являється доказом, підтвердженням якогось факту, який мав місце раніше чи має на даний час. Скоріше за все, що документ виник майже одночасно з появою писемності [1, с. 59]. Необхідною умовою у складенні документів виникає одночасно з появою писемності. Якраз настійна потреба в укладенні різноманітних

документів і викликає появу писемності як засобу фіксації та збереження приватної та державної документації.

Юридичні документи включають відомості про суспільно політичний лад, звичаї народу, його культуру. Показати зміст правового життя можна, завдяки дослідивши природу правових документів, за допомогою яких отримуються знання про право, правові явища.

Юридичний документ – це письмовий акт, який складається згідно зі правовими вимогами та містить правову інформацію, а саме: підтвердження прав, обов'язків або підтвердження юридичних фактів, подій чи дій, що тягнуть виникнення певних прав та обов'язків. Він є письмовим актом, який встановлює, розвиває, змінює чи припиняє певні правовідносини або фіксує юридично значущі факти й дії. Юридичний документ – це, як правило, текстовий документ на паперових носіях. Однак з розвитком систем електронної інформації з'являються також документи на машинних носіях, а саме: диски, дискети, пластикові магнітні картки, флеш-пам'яті тощо [2, с. 41].

Також доречно виокремити ознаки юридичного документа:

- вони складаються відповідно до встановлених правил і норм, у тому числі правил юридичної техніки;
- підставою щодо їх складання є законодавство, волевиявлення громадян і підприємств, установ організацій;
- містять юридично значущу інформацію;
- мають юридичну силу;
- складаються в процесі юридичної діяльності;
- складаються уповноваженим на те органом або посадовою особою, а також фізичними особами в межах їх правоздатності.

Варто додати, що на сьогодні ніхто не дійшов до одностайної мети, думки з приводу класифікації юридичних документів.

На погляд К.В. Каргіна, який виділяє класифікацію юридичних документів, за таким змістом:

1. За характером правової інформації: на нормативні документи; документи, що містять рішення індивідуального характеру; документи, що фіксують юридичні факти; гроші й цінні папери; документи-докази.

2. За суб'єктом, від якого виходить юридичний документ: документи, створені юридичними особами; документи, створені фізичними особами.

3. За галузями права: юридичні документи у сфері конституційного, кримінального, адміністративного, цивільного, трудового, сімейного права.

4. За характером офіційності: офіційні та неофіційні юридичні документи.

5. З точки зору відповідності закону: законні та незаконні юридичні документи.

6. За територією дії: юридичні документи, що діють на території певної держави та ті, що діють за межами цієї держави.

7. Залежно від моменту початку дії юридичного документа: а) вступають у силу з моменту їх підписання; б) вступають у силу з дати, вказаної у самому документі; в) вступають у силу після закінчення строку, визначеного законом; г) вступають у силу з моменту, вказаного в іншому юридичному документі тощо.

8. Залежно від кола осіб, стосовно яких прийнято юридичний документ: документи, що діють стосовно певного чи невизначеного кола осіб.

9. Залежно від терміну дії: безстрокові, строкові, терміново-безстрокові та разові юридичні документи.

10. Залежно від виду носія: юридичні документи, зафіксовані на паперовому, електронному чи іншому носіїві.

11. За ступенем юридичної ідентифікації: оригінал, копія, витяг, дублікат.

12. За терміном зберігання: документи постійного, тривалого або тимчасового зберігання.

13. За адресатом: вхідні, вихідні та внутрішні документи.

14. За назвою: закони, укази, постанови, рішення, статuti, розпорядження, приписи, договори, довіреності, чеки, акції, облігації, векселі, паспорти, посвідчення, заповіти, накази, рапорти, інструкції тощо.

15. За категорією доступу: загальнодоступні та документи з обмеженим доступом.

16. За функціями: документи, що виконують інформаційну, виховну, соціальну, економічну, політичну, культурну, доказову, управлінську, засвідчувальну, правоохоронну та інші функції [3, с. 17–19].

Отже, підсумовуючи вищевикладене, то можна сказати, що юридичні документи, дійсно, як носії інформації, яке має юридичне значення та офіційний характер, оскільки виходять від офіційних органів, уповноважених на їх видачу чи прийняття. А також вони регулюють суспільні відносини, котрі відносяться до сфери правового регулювання, дозволяють досягти стабільності та визначеності у відносинах між людьми, слугують якістю цілеспрямованої діяльності людини, утворюються у межах компетенції державних діячів чи правоздатності громадян, організацій, встановлюють та регулюють права й обов'язки, породжують юридичні наслідки та повинні бути складені відповідно до вимог юридичної техніки.

Література:

1. Діденко А. Н. Сучасне діловодство. Київ : Вища школа, 2009. С. 157.
2. Красницька А. В. Юридичні документи: техніка складання, оформлення та редагування : посібник. 2-е вид., допов. і перероб. Київ : Парламент. видавництво, 2006. С. 538.
3. Каргін К. В. Юридичні документи : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. 2005. С. 28.